

dosarul nr. 2rac-336/18

Instanța de fond: Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni (Judecător: M.Juganari)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Judecători: G.Dașchevici, S.Gîrbu, L.Bulgac)

Î N C H E I E R E

26 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

având în componență sa:

Președintele completului,

Judecător:

Svetlana Filincova

Judecători:

Nicolae Craiu și Dumitru Visternicean

examinând admisibilitatea recursului declarat de Firma Comercială de Producție „Asconi” Societate cu Răspundere Limitată,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Societatea pe Acțiuni „Fertilitatea – Chișinău” împotriva Firmei Comerciale de Producție „Asconi” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și a penalității,

împotriva deciziei din 31 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Societatea pe Acțiuni „Fertilitatea – Chișinău”, casată hotărârea din 03 noiembrie 2017 a Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni în partea în care au fost respinse capetele de cerere cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și a penalității cu pronunțarea în aceste părți a unei noi hotărâri, de admitere a acțiunii, în rest, hotărârea a fost menținută,

c o n s t a t ă :

La 08 iunie 2016, reclamanta Societatea pe Acțiuni „Fertilitatea – Chișinău” (în continuare SA „Fertilitatea – Chișinău”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Firmei Comerciale de Producție „Asconi” Societate cu Răspundere Limitată (în continuare FCP „Asconi” SRL cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a penalității.

În motivarea acestei acțiuni, SA „Fertilitatea – Chișinău” a indicat că la 17 martie 2014 a încheiat cu pârâta FCP „Asconi” SRL contractul de vânzare-cumpărare nr. 72, potrivit căruia s-a obligat să-i transmită succesiv în proprietatea întreprinderii pârâte produse de uz fitosanitar și fertilizanți, iar pârâta s-a obligat să preia produsele și să achite prețul convenit.

A indicat reclamanta că în perioada 26 martie 2014 – 11 iulie 2014, în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 72 din 17 martie 2014, a transmis succesiv pârâtei fertilizanți și produse de uz fitosanitar în valoare totală de 1 243 096, 45 lei, ceea ce se confirmă prin înscrisurile și facturile fiscale întocmite la momentul predării produselor, toate fiind semnate de reprezentanții ambelor părți, anexate la dosar.

În continuare, reclamanta a susținut că ulterior la 06 mai 2015 a încheiat cu pârîta un alt contract de vânzare – cumpărare nr. 183, potrivit căruia s-a obligat să transmită succesiv în proprietatea pârâtei FCP „Asconi” SRL produse de uz fitosanitar și fertilizanți, iar pârâta s-a obligat să preia produsele și să achite prețul convenit.

Reclamanta a menționat că în perioada 13 mai 2015 – 28 mai 2015, în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 183 din 06 mai 2015, a transmis succesiv pârâtei fertilizanți și produse de uz fitosanitar în valoare totală de 1 199 451, 68 lei, ceea ce se confirmă prin înscrisurile și facturile fiscale întocmite la momentul predării produselor, toate fiind semnate de reprezentanții ambelor părți, anexate la dosar.

SA „Fertilitatea – Chișinău” a subliniat că potrivit pct. 2.3.3 din contractul de vânzare-cumpărare nr. 72 din 17 martie 2014, pârâta și-a asumat obligația să achite prețul produselor cumpărate până la data de 01 octombrie 2014, iar conform pct. 3.1 din contractul de vânzare-cumpărare nr. 183 din 06 mai 2015 până la data de 01 octombrie 2015, însă nu a executat în termen și în modul corespunzător obligația de plată a prețului pentru marfa cumpărată, acumulând astfel o datorie în sumă totală de 1 580 164,73 lei, motiv pentru care la 13 ianuarie 2016, a expediat pârâtei o somație, prin care a solicitat ultimei achitarea necondiționată a datoriei scadente, acordându-i în acest sens un termen de 7 zile.

Din considerentul că pârâta a recepționat somația la data de 18 ianuarie 2016, însă nu a achitat în termenul acordat datoria, iar multiplele solicitări adresate pârâtei de a restitui în mod extrajudiciar suma menționată nu s-au soldat cu succes, SA „Fertilitatea – Chișinău” a depus prezenta cerere de chemare în judecată, solicitând în urma concretizării acțiunii încasarea din contul pârâtei FCP „Asconi” SRL în beneficiul său a penalității în sumă de 591 442,30 lei și a dobânzii de întârziere în sumă de 333 345,12 lei, precum și încasarea taxei de stat în sumă de 50000 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 17000 lei.

Prin hotărîrea din 03 noiembrie 2017 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni, cererea de chemare în judecată înaintată de SA „Fertilitatea – Chișinău” a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea din contul FCP „Asconi” SRL în beneficiul SA „Fertilitatea – Chișinău” cheltuielile de judecată constituite din taxa de stat achitată la depunerea acțiunii în sumă de 47 404,95 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5 000 lei. Capetele de cerere cu

privire la încasarea penalității și a dobânzii de întârziere au fost respinse ca neîntemeiate.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a menționat că pe parcursul examinării cauzei în fond, pârâta FCP „Asconi” SRL a achitat integral datoria pe care o deținea față de reclamanta SA „Fertilitatea – Chișinău”, iar ultima în cadrul dezbaterilor judiciare nu a negat acest fapt, motiv pentru care pe parcursul examinării cauzei în fond reclamanta și-a concretizat cerințele față de pârâtă, solicitând în urma concretizării acțiunii încasarea din contul ultimei în beneficiul său a penalității, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Din considerentul că pârâta FCP „Asconi” SRL a achitat integral datoria pe care o deținea față de reclamanta SA „Fertilitatea – Chișinău”, iar reclamanta SA „Fertilitatea – Chișinău” nici la semnarea contractului de vânzare – cumpărare și nici în momentul primirii executării obligației de la debitor nu și-a rezervat dreptul la plata penalității și a dobânzii de întârziere, capetele de cerere cu privire la încasarea penalității și a dobânzii de întârziere au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

Totodată, instanța de fond a menționat că dat fiind faptul că FCP „Asconi” SRL a achitat datoria contractuală după adresarea reclamantei SA „Fertilitatea – Chișinău” în instanța de judecată, prin prisma art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă din contul pârâtei în beneficiul reclamantei urmează a fi încasate cheltuielile de judecată a cauzei suportate pentru achitarea taxei de stat pentru depunerea acțiunii în sumă de 47404 lei și prin prisma art. 96 Cod de procedură civilă cheltuielile pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 5000 lei, ca fiind reale, rezonabile și necesare.

În concluzie, prima instanță a constatat că celelalte argumentele invocate de către reclamanta SA „Fertilitatea – Chișinău” în acțiune nu constituie temei legal de admitere a acțiunii, motiv pentru care acțiunea urmează a fi admisă parțial sub aspectele sus-menționate (f.d.134-138).

Prin decizia din 31 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către SA „Fertilitatea – Chișinău”, casată hotărârea din 03 noiembrie 2017 a Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni în partea în care capetele de cerere cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și a penalității au fost respinse, cu pronunțarea în aceste părți a unei noi hotărâri, prin care capetele de cerere enunțate au fost admise integral, fiind dispusă încasarea din contul FCP „Asconi” SRL în beneficiul SA „Fertilitatea – Chișinău” a penalității în sumă de 591 442, 30 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 333 345, 12 lei și a cheltuielilor de judecată compuse din taxa de stat achitată pentru depunerea apelului în sumă de 20807,72 lei. În rest, hotărârea primei instanțe în partea în care s-a dispus compensarea cheltuielilor de judecată suportate în primă instanță, a fost menținută.

În consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a concluzionat că concluzia instanței de fond vizavi de netemeinicia pretențiilor SA „Fertilitatea – Chișinău” privitor la încasarea dobânzii de întârziere și a penalității este una

incorectă, or, raportul juridic litigios a apărut între părți în baza contractelor de vânzare – cumpărare nr. 72 din 17 martie 2014 și nr. 183 din 06 mai 2015, potrivit cărora SA „Fertilitatea – Chișinău” și-a asumat obligația să transmită succesiv în proprietatea întreprinderii pârâte FPC „Asconi” SRL produse de uz fitosanitar și fertilizanți, iar pârâta și-a asumat obligația să preia produsele și să achite prețul convenit.

La fel, instanța de apel a constatat că SA „Fertilitatea – Chișinău” și-a îndeplinit integral obligațiile asumate prin contractele menționate supra, pe când pârâta FPC „Asconi” SRL nu a achitat costul produselor livrate de reclamantă, acumulând față de acesta o datorie care la data depunerii acțiunii în instanța de judecată constituia suma de 1 580 164, 73 lei, iar faptul că pe perioada derulării procesului judiciar, întreprinderea pârâtă a stins datoria față de reclamantă, nu presupune decăderea ultimei din dreptul de a cere dobânda de întârziere și penalitatea, or, atât legea, cât și ambele contracte prevăd acest drept al creditorului (f.d.157-160).

Invocând netemeinicia și ilegalitatea deciziei sus-enunțate, la 18 iunie 2018 FCP „Asconi” SRL a contestat-o cu recurs, solicitând în urma concretizării cererii de recurs din 04 septembrie 2018, admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe și dispunerea încasării din contul SA „Fertilitatea – Chișinău” în beneficiul său a cheltuielilor de judecată compuse din taxa de stat achitată pentru depunerea recursului în sumă de 13871,81 lei.

În susținerea recursului s-a indicat că, la examinarea cauzei instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material, nefiind constatate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei.

La fel s-a menționat că, la caz actul judecătoresc contestat este ilegal și neîntemeiat și care urmează a fi casat, deoarece în speță intimata SA „Fertilitatea – Chișinău” nu are dreptul să pretindă la încasarea dobânzii de întârziere și a penalității, întrucât obligația a fost stinsă integral, cu atât mai mult că intimata nu și-a rezervat dreptul de a cere plata acestora imediat la primirea executării. Plus la aceasta, cererea de chemare în judecată a fost depusă cu încălcarea termenului de prescripție prevăzut de art. 268 lit. a) Cod civil.

În rezultat, instanța de apel s-a eschivat de la exercitarea obligației impusă prin lege, de înfăptuire a actului de justiție, a examinat superficial circumstanțele cauzei, nu a intrat în esența litigiului și nu a apreciat toate circumstanțele și probele existente ale cauzei, pronunțând hotărâre neîntemeiată de admitere a acțiunii, pe când prima instanță a examinat cauza sub toate aspectele, stabilind cu certitudine raportul juridic litigios, circumstanțele de fapt, caracteristice raportului juridic litigios, legea materială ce guvernează raportul juridic (f.d.186-194).

Prin urmare, anume aceste circumstanțe impun admiterea recursului, casarea deciziei cu menținerea hotărârii primei instanțe.

La 18 iulie 2018 și respectiv la 06 septembrie 2018 în adresa intimă SA „Fertilitatea – Chișinău” a fost expediată copia recursului și a recursului suplimentar declarate de FCP „Asconi” SRL, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referințelor, iar la 24 septembrie 2018 SA „Fertilitatea – Chișinău” și-a exercitat dreptul său procedural și a depus referință în termenul stabilit de lege, solicitând declararea recursului depus de către FCP „Asconi” SRL ca inadmisibil, deoarece recursul vizat nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Conform art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul înaintat de către FCP „Asconi” SRL la 18 iunie 2018 (f.d.186) este declarat în termen, având în vedere faptul că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 31 mai 2018.

Examinând temeiurile recursului declarat de FCP „Asconi” SRL, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul vizat urmează a fi declarat inadmisibil.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de Veaceslav Platon nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat de FCP „Asconi” SRL, se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel,

însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995, hotărârea Nersesyanyan contra Armeniei din 19 ianuarie 2010).

Instanța de recurs mai reține că CtEDO, în jurisprudența sa, a constatat că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicite admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare, depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective. Trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile, care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat FCP „Asconi” SRL.

În conformitate cu art. 269-270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul declarat de către de Firma Comercială de Producție „Asconi” Sometate cu Răspundere Limitată, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecător:

Svetlana Filincova

Judecători:

Nicolae Craiu

Dumitru Visternicean